

ปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน :
ศึกษารณีสถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ร้อยตำรวจเอก เรืองชัย เรืองไพศาล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาสังคมวิทยา ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-13-0401-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

28 ส.ค. 2547

1 19961157

SOCIAL FACTORS AFFECTING RECIDIVISM OF JUVENILE DELINQUENCY : A CASE STUDY OF THE
CENTRAL OBSERVATION AND PROTECTION CENTER IN BANGKOK METROPOLIS

POL.CAPT.RUANGCHAI RUANGPAISAN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Sociology
Department of Sociology and Anthropology
Faculty of Political Science
Chulalongkorn University
Academic Year 2000
ISBN 974-13-0401-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่ออาการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน :

ศึกษากรณีสถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร

โดย

ร้อยตำรวจเอก เรืองชัย เรืองไพศาล

ภาควิชา

สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

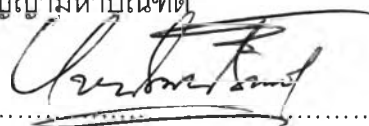
อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม (ถ้ามี)

-

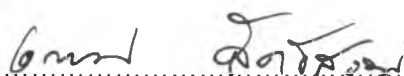
คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีคณะรัฐศาสตร์

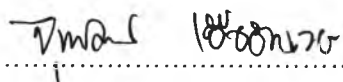
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยวัฒน์ คำชู)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

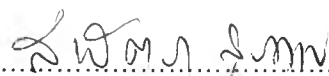
..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จางพิศ สัตย์สงวน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์ จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์สุพัตรา สุภาพ)

ร้อยตำรวจเอก เรืองชัย เรืองไพศาล : ปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและ
เยาวชน : ศึกษากรณีสถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร.

(SOCIAL FACTORS AFFECTING RECIDIVISM OF JUVENILE DELINQUENCY :

A CASE STUDY OF THE CENTRAL OBSERVATION AND PROTECTION

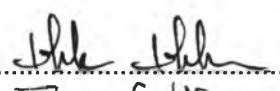
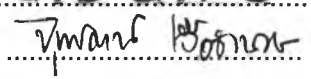
CENTER IN BANGKOK METROPOLIS) อ. ที่ปรึกษา : อาจารย์จุฑารัตน์ เชื้ออำนาจ ,

161 หน้า. ISBN 974-13-0401-3.

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำ และเพื่อศึกษาถึงลักษณะทั่วไปและลักษณะการกระทำผิดรวมทั้งศึกษาแนวทางในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป โดยมีขอบเขตการศึกษาวิจัยเฉพาะเด็กและเยาวชนซึ่งอยู่ใน สถานฝึกและอบรมในเขตกรุงเทพมหานครและเป็นการศึกษาวิจัยเฉพาะปัจจัยทางด้านสังคม โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจและการวิจัยทางมานุษยวิทยาในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม โดยสุ่มตัวอย่างจากเด็กและเยาวชนในสถานฝึกและ อบรมบ้านกรุณา บ้านอุเบกขา และบ้านปรานี จำนวน 169 ราย และใช้การสัมภาษณ์เจาะลึก จำนวน 10 ราย ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการทางสถิติคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และ การทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าไคสแควร์ (Chi-square) ซึ่งทดสอบด้วยความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และวิธีการวิจัยเชิงมานุษยวิทยาในการวิเคราะห์เนื้อหา ข้อมูลจากการสัมภาษณ์สำหรับข้อมูลทางมานุษยวิทยา

ผลการวิจัยพบว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำมากที่สุดมีอายุเฉลี่ย 17.1 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และกระทำผิดฐานยาเสพติดมากที่สุด ปัจจัยด้าน สภาพแวดล้อมภายหลังออกจากสถานฝึกอบรม การคบเพื่อน ฐานะทางเศรษฐกิจและประเภท ความผิดมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัจจัยด้านความ สัมพันธ์ในครอบครัว บริเวณชุมชนที่อยู่อาศัย และการขัดเกลาในสถานฝึกอบรมไม่มีความ สัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำ

ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
สาขาวิชา สังคมวิทยา
ปีการศึกษา 2543

ลายมือชื่อนิสิต ...จ.ม.อ.
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

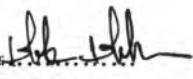
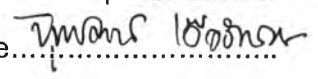
##428 12130 24 MAJOR SOCIOLOGY

KEY WORD : SOCIAL FACTORS / RECIDIVISM / JUVENILE DELINQUENCY

RUANGCHAI RUANGPAISAN , POLICE CAPTAIN : SOCIAL FACTORS AFFECTING RECIDIVISM OF JUVENILE DELINQUENCY : A CASE STUDY OF THE CENTRAL OBSERVATION PROTECTION CENTER IN BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR : LECTURER JUTHARAT UA-AMNOEY,161 pp. ISBN 974-13-0401-3

This research was aimed to study social factors affecting recidivism of juvenile delinquency and to investigate the general offending behavior and recidivism. The study also covers guides for prevention and rehabilitation of recidivism of juvenile delinquency in the Central Observation and Protection Center in Bangkok metropolis which were affected by social factors. As a survey research, data were collected from 169 juveniles of 3 Central Observation and Protection Centers : Ban Karuna, Ban Ubekkha and Ban Pranee and used in-depth interview technique with 10 juveniles for the anthropological fieldwork. Data analysis were conducted with percentage, means and Chi-square test with significant difference at 0.05 level. The anthropological fieldwork method was analyzed by using content analysis.

The results of the study were that the Juvenile delinquency conducting recidivism were at the average age of 17.1 years, graduated from pratom 6 and most of them were committed drug and narcotic. Factors of environments after left out of the centers, associated with their peer groups, financial status and types of delinquency were significantly related to recidivism. But however factors of family relationship, residential location and training in Central Observation and Protection Centers had no relation to recidivism.

Department	Sociology and Anthropology	Student's signature	Pol.capt.
Field of study	Sociology	Advisor's signature	
Academic year	2000	Co-advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่งจากคณาจารย์หลายท่าน อันประกอบด้วย อาจารย์จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.ดร.งามพิศ สัตย์สงวน หัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ประธานสอบวิทยานิพนธ์ รศ.สุพัตรา สุภาพ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้งคณาจารย์อีกหลายท่านซึ่งไม่อาจกล่าวนามได้หมด ซึ่งได้ให้ความรู้ คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆที่เป็นประโยชน์สำหรับใช้ในการทำวิจัยนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา-มารดา ที่ให้ชีวิต สติปัญญา และการสนับสนุนช่วยเหลือในทุกๆด้าน ขอขอบคุณพี่ชาย พี่สะใภ้ พี่สาว และเครือญาติ ที่คอยให้กำลังใจและสนับสนุนด้านต่างๆ ขอขอบคุณผู้บังคับบัญชาและสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ให้โอกาสในการลาศึกษาต่อ ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้มอบทุนอุดหนุนการวิจัยแก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่จากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลางและกลุ่มตัวอย่างที่คอยให้ความสะดวกและให้ข้อมูลในการทำวิจัยของผู้วิจัย และขอบคุณพี่ เพื่อน และน้องร่วมสถาบันทุกท่าน ที่คอยช่วยเหลือเป็นกำลังใจที่ดีซึ่งกันและกันตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษา

สารบัญ

๗

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน	7
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับสาเหตุการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน	10
2.3 ทฤษฎีทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน	15
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับครอบครัว	28
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการชดเชยทางสังคม	31
2.6 การฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในสถานฝึกอบรม	35
2.7 กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของเด็กและเยาวชน	39
2.8 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	43
2.9 กรอบในการวิจัย	48
2.10 สมมติฐานการวิจัย	49
2.11 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	50
3 วิธีดำเนินการวิจัย	54
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	54
3.2 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	55
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	56
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	58

	หน้า
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล	59
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
4.1 ข้อมูลปัจจัยภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง	60
4.2 ข้อมูลปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของกลุ่มตัวอย่าง	73
4.3 การสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ	94
5 การพิสูจน์สมมติฐานและอภิปรายผลการวิจัย	125
6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	142
6.1 สรุปผลการวิจัย	142
6.2 ปัญหาที่พบในการวิจัย.....	145
6.3 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ	146
6.4 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ	146
รายการอ้างอิง	148
ภาคผนวก	151
ภาคผนวก ก	152
ภาคผนวก ข	160
ประวัติผู้วิจัย	161

บทที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนเด็กและเยาวชนที่ศาลมีคำพิพากษาว่ากระทำผิด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538-2542	3
ตารางที่ 2 แสดงจำนวนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2538-2542	4

บทที่ 4

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของเพศของกลุ่มตัวอย่าง	60
ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของอายุของกลุ่มตัวอย่าง	61
ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของอายุขณะกระทำผิดของกลุ่มตัวอย่าง	61
ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของการจำแนกตามสถานฝึกและอบรมของกลุ่มตัวอย่าง	62
ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง	63
ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของระดับการศึกษาของบิดาของกลุ่มตัวอย่าง	64
ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของระดับการศึกษาของมารดาของกลุ่มตัวอย่าง	65
ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละของอาชีพของบิดา ของกลุ่มตัวอย่าง	66
ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและร้อยละของอาชีพของมารดา ของกลุ่มตัวอย่าง	67
ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของระดับการศึกษา ของผู้ปกครอง ของกลุ่มตัวอย่าง	68
ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละของอาชีพของผู้ปกครอง ของกลุ่มตัวอย่าง	69
ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและร้อยละของจำนวนครั้งในการกระทำผิดของกลุ่มตัวอย่าง	70
ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อหาในการกระทำผิดในครั้งแรกของกลุ่มตัวอย่าง	70
ตารางที่ 14 แสดงจำนวนและร้อยละของคำตัดสินของศาลในความผิดครั้งแรก ของกลุ่มตัวอย่าง	71
ตารางที่ 15 แสดงจำนวนและร้อยละของคำตัดสินของศาลในความผิดครั้งแรก ของกลุ่มตัวอย่าง	72
ตารางที่ 16 แสดงจำนวนและร้อยละของผลการศึกษาปัจจัยในด้านของความสัมพันธ์ ในครอบครัว	73
ตารางที่ 17 แสดงจำนวน จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการตอบของ กลุ่มตัวอย่างในปัจจุบันทางด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัว จำแนกตามรายข้อ	74

ตารางที่18	แสดงจำนวนและร้อยละของสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนที่อาศัย ของกลุ่มตัวอย่าง	76
ตารางที่19	แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการตอบของ กลุ่มตัวอย่างในปัจจุบันทางด้านสภาพแวดล้อมบริเวณที่อยู่อาศัย77	
ตารางที่20	แสดงจำนวนและร้อยละของปัจจัยในด้านการคบเพื่อนของกลุ่มตัวอย่าง	79
ตารางที่21	แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการตอบของ กลุ่มตัวอย่างในปัจจุบันด้านการคบเพื่อนของกลุ่มตัวอย่าง	80
ตารางที่22	แสดงจำนวนและร้อยละของปัจจัยในด้านการชดเชลาในสถานฝึก อบรมครั้งแรกของกลุ่มตัวอย่าง	82
ตารางที่23	แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการตอบของกลุ่มตัวอย่างในปัจจุบันด้านการชดเชลาในสถานฝึก อบรมครั้งแรกของกลุ่มตัวอย่าง	83
ตารางที่24	แสดงจำนวนและร้อยละของปัจจัยในด้านของสภาพแวดล้อมภายหลัง การฝึกอบรมของกลุ่มตัวอย่าง	85
ตารางที่25	แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการตอบของกลุ่มตัวอย่างในปัจจุบันทางด้านของสภาพแวดล้อมภายหลัง การฝึกอบรมของกลุ่มตัวอย่าง	86
ตารางที่26	แสดงจำนวนและร้อยละของปัจจัยในด้านภาวะเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง	88
ตารางที่27	แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการตอบของกลุ่มตัวอย่างในปัจจุบันทางด้านภาวะเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง	89
ตารางที่28	แสดงจำนวนและร้อยละของปัจจัยในด้านฐานความผิดของกลุ่มตัวอย่าง	91
ตารางที่29	แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการตอบของกลุ่มตัวอย่างในปัจจุบันทางด้านฐานความผิดของกลุ่มตัวอย่าง	92
ตารางที่30	แสดงความสัมพันธ์ของความสัมพันธ์ในครอบครัวกับการกระทำผิดซ้ำ	126
ตารางที่31	แสดงความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมบริเวณที่อยู่อาศัยกับการกระทำผิดซ้ำ	128
ตารางที่32	แสดงความสัมพันธ์ของการคบเพื่อนที่ต่างกันกับการกระทำผิดซ้ำ	130
ตารางที่33	แสดงความสัมพันธ์ของการผ่านกระบวนการฝึกอบรมกับการกระทำผิดซ้ำ	132
ตารางที่34	แสดงความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมหลังการฝึกอบรมต่างกันกับ การกระทำผิดซ้ำ	134

สารบัญ (ต่อ)

๗

	หน้า
ตารางที่35 แสดงความสัมพันธ์ของฐานะทางเศรษฐกิจที่ต่างกันกับการกระทำผิดซ้ำ	136
ตารางที่36 แสดงความสัมพันธ์ของฐานะความผิดกับการกระทำผิดซ้ำ	138
ตารางที่37 แสดงผลสรุปของการพิสูจน์สมมติฐานในการศึกษาวิจัย	140

สารบัญ (ต่อ)

ฎ

หน้า

แผนภูมิที่ 1 แสดงรูปแบบการอธิบายพฤติกรรมอาชญากรรมตามทฤษฎีของ โควาร์ด และ โอลิน	18
แผนภูมิที่ 2 แสดงแบบการแบ่งเขตเมืองชิคาโก้	19
แผนภูมิที่ 3 แสดงพฤติกรรมวงจรของกระบวนการประทับตรา	26
แผนภูมิที่ 4 แสดงแนวคิดของแมนไฮม์	28
แผนภูมิที่ 5 แสดงแนวคิดของเวสต์นีย์ และเวลส์	29
แผนภูมิที่ 6 อธิบายขั้นตอนการดำเนินการทางอาญาต่อเด็กและเยาวชน	40